

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrta leta K 10.—

Mesečno K 3-50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

NOVICE

Uredništvo in upravnništvo je v
„Zadružni tiskarni“, Dunajska
cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpo-
lago od 6—7. ure zvečer.

Št. 79.

V Ljubljani, četrtek dne 3. oktobra 1918.

Leto I.

Burni prizori v parlamentu! Nova mirovna pogajanja? — Napadi na grofa Tiszo.

Pred splošnim mirom?

(Zasebno poročilo „Novicam“. Cenzurirano.)

Dunaj, 2. oktobra. Z vseh strani se pojavljajo poročila o mirovnem koraku, ki je v zvezi z izpremenjenim položajem po polomu Bolgarije. Govorico o mirovnem koraku monarhije, ki se je danes širila v parlamentarnih krogih, pač dementirajo uradno, vendar pa se ne sme tajiti, da se je ogrski ministrski predsednik Wekerle v svojem zadnjem govoru poslužil rečenic, iz katerih bi se dalo sklepati na možnost morebitnega zopetnega poizkusa. Ustavoverna stranka zbornice je poslala danes h grofu Burianu deputacijo, da zaprosi od njega pojasnila o mednarodnem položaju in o vprašanju miru. Tudi danes se vrše posvetovanja in konference največje važnosti, vendar so vse na to se opirajoče govornice brez podlage. Naravno pa je seveda, da o dogodkih, kakor so se vršili zadnje dni, v vodilnih krogih podrobno razpravljajo.

Berolin, 2. oktobra. (Wolff.) Danes se je vršilo v palači državnega kanclerja pod predsedstvom cesarja Viljema posvetovanje, kojega so se udeležili državni kancler, Hindenburg, princ Maks Badenski, podkancler Payer, podpredsednik državnega ministrstva dr. Friesberg, šef tajnega civilnega kabineta von Berg in več državnih tajnikov.

Berolin, 2. oktobra. V političnih krogih politične situacije še ne smatrajo za jasno.

Dunaj, 1. oktobra. Iz Haaga poročajo, da bo kraljica Viljemina v kratkem storila odločilne korake v dosegu miru.

Ženeva, 1. oktobra. „Matin“ javlja, da je Clemenceau rekel na nekem shodu v Epinalu, da se bodo mirovna pogajanja takoj pričela, kakor hitro dovrši Foch svoje vojne operacije.

Državni zbor.

Dunaj, 2. oktobra. Državni zbor je danes začel debato o vladni izjavi. Najprej so prebrali mirovne predloge, katere so stavili Glabinski, Korošec in tovariši, ki zahtevajo natančne podatke o mirovni akciji grofa Buriana, zlasti z ozirom na samoodločbo narodov, nato se prečita predlog socialnih demokratov, v katerem zahtevajo od vlade, da se izreče za zvezo narodov, da se izreče proti gospodarski vojni, da se odpove aneksijam, da upošteva Srbijo, da se odpove kontribucijam, da se izreče za novo ureditev razmer na vzhodu na podlagi samoodločbe narodov, in da izpremeni določbe brestlitovskega in bukareškega miru, dalje da dovoli Poljakom lastno državo in da se sestane v Varšavi konstanta, da se izreče za mir z Italijo na podlagi teritorialnih koncesij in na podlagi samoodločbe za Italijane in Jugoslovane, da se dalje pokaže voljno urediti notranjopolitično razmerje med narodi monarhije na podlagi samoodločbe.

Dr. Korošec vpraša nato vlado o potovanju Tisze na Hrvaško, ali je šel Tisza tja doli kot homo regius (kraljev zaupnik) in če je avstrijska vlada kaj vedela o tem potovanju. Zahteva dalje, naj vlada pojasni svoje stališče glede Bosne.

Petrusiewicz in tovariši predlagajo z ozirom na mirovno ponudbo grofa Buriana, naj v enakih razmerjih vpraša vlada poprej državni zbor ali pa delegacije.

Seitz protestira, da je cenzura zaplenila v dunajskih listih velik del mirovnega predloga socialnih demokratov in predlaga, da se dotični odstavi smejo takoj objaviti. — Sprejeto.

Nato se prične politična debata, ki je prinesla silno burne prizore.

Poslanec Stanek je govoril zelo ostro proti Nemcem in proti avstrijsko-nemški zvezi. Med njegovim govorom je prišlo do turbulentnih izbruhov strasti. Poslanec Stanek pravi: „Česko-slovaške brigade so bile tiste, ki so rešile Pariz in Calais pred nemškim roparstvom.“

Poslanec Teufel nato ogorčeno protestira; nemški poslanci se odstranijo iz dvorane.

Čehi in Jugoslovani padejo vsi po poslancu Teufelu.

Teufel kriči: „Ta govor je falotstvo!“

Vsled tega klica zgrabi poslanec Soukup svojo torbico za akte in jo vrže v Teufela. Drugi poslanci grabijo tiskovine in stenografske protokole in jih mečejo vanj. Poslanec Lisy prime kovanost tiskovnikov podstavek na ministrski mizi in ga zaluča proti Teufelu.

Nemir traja dolgo in predsednik, ki prizore obžaluje, komaj napravi red.

Od Gdanskega do Trsta.

Stanek nadaljuje nato svoj govor. Mi hočemo enotnost svojega naroda in celotno politično organizacijo. Mi hočemo doseči vrsto slovanskih držav od Gdanskega do Adrije. Proti vsaki delni rešitvi češkega vprašanja, ki bi se omejevala samo na avstrijsko ali pa samo na ogrsko ozemlje, se zavajamo že vnaprej. Kar se tiče Bosne, smo popolnoma solidarni s svojimi jugoslovanskimi brati. Nato se izjavi za Wilsonov program. Govorniku živahno ploskajo. — Predsednik govornika pokliče k redu.

To ni veleizdaja, ampak prelom z državo.

Za Stanekom govori nemški nacionalni profesor Waldner: Izbruhe sovraštva proti Nemčiji, kakor si jih je bil dovolil moj predgovornik, odločno zavračam; prav tako njegove izjave proti monarhiji, katere član je predgovornik še vedno. To ni več veleizdaja, ampak prelom z državo. Govornik se nato peča z govorom Hussarekovim in vzame z zadovoljnostjo na znanje, da so se v Bolgariji ukrenili vsi potrebni koraki in izražajo, da bodo centralne vlade svoji nalogi kos.

Govor dr. Korošca.

Dr. Korošec prične slovenski in nadaljuje v nemškem jeziku. Govori najprej o prehranjevalnih razmerah na fronti in v zaledju, ki silijo vsakega državnika, da se trudi za mir. Naši državniki pa ne poznajo drugega kot zvezo z Nemčijo in če gre prav vse v nič. Burianova nota je ostala glas vpjočega v puščavi; Burian želi sicer miru, ampak prave volje za mir nasprotniki le niso brali v njej, kajti samo tisti želi mir, ki tudi avstrijskim narodom dovoljuje samoodločbo. Princip samoodločbe zahteva, da se čuje tudi glasove Slovencev, Hrvatov in Srbov, da se tudi ti udeležijo mirovnih pogajanj kot enakovredni zastopniki.

Jugoslovansko vprašanje.

Jugoslovansko vprašanje izgleda čisto drugače kakor ga predstavljajo Tisza in drugi. Obljubljena avtonomija prihaja prepozno; Jugoslovani avtonomijo hvaležno odklanjajo. Ali cela pravica ali smrt! (Burni živjivo-klici).

Govornik polemizira proti grofu Tiszi, glavnemu krivcu te vojne in glavnemu zločincu na civiliziranem človeštvu. (Živahno pritrdjevanje). On razpravlja o vlogi grofa Tisze, ki jo je kot homo regius igral v Sarajevu. (Živahni klici: Čujte, čujte!) Govornik omenja tudi, da je v tej vojni doslej umrlo 160.000 bosenskih otrok gladi. (Burni medklici: To ima Bosna od Avstrije!) Tisza je rekel jugoslovanski deputaciji: „Možno je, da propademo, a prej vas še razdrobimo.“ Vedeti hočemo, jeli govoril Tisza te besede po nalogu avstrijskega cesarja. (Burni medklici.) On je tudi velik prorok. Izjavil je: Srbija postane tako mala, da jo Bolgarska použije za zajutrek.

Govornik se obrača proti ministru Spitzmüllerju, ki je prišel kot upravitelj v Bosno kakor Pilat v „vero“. Jugoslovani bodo upravljali svoj dom sami (Živahno pritrdjevanje in ploskanje); oni hodijo po poti k svobodi in odrešenju. (Ploskanje in živjivo-klici.) Deli vehementnega Koroščevega govora so opetovano zapadli cenzuri.

Hauser konstatira.

Prelat Hauser konstatira, da je treba rešiti jugoslovansko in češko vprašanje in obžaluje, da se Čehi nečesto pogajajo z Nemci. Potem govori o kmečkih in oprostih zadevah.

Za svobodno Poljsko.

Načelnik poljskega kluba Tertil zahteva za Poljake neodvisno poljsko državo z dohodkom do morja in priključitev poljskega dela Šlezije k samostojni poljski državi.

Proti nemškemu imperijalizmu

se obrača poslanec Tusar, ki izraža upanje, da mir ni več daleč.

Hussarek odgovarja.

Za poslanecem Tusarjem je izpregovoril ministrski predsednik Hussarek: Danes dopoldne sem bil, kar zelo obžalujem, radi nujnega posveta zadržan priti v zbornico. Razvidim pa s stenografskega protokola, da je prvi govornik na uprav nezmeren način zastopal mnenje, ki — o tem smo uverjeni ne more biti mišljenje češkega naroda. (Hrup in medklici „oho!“ pri Čehih.) Boj za narodne ideale se more vršiti z veleizdajo in felonijo in s psovanjem držav, kojih čete se bore na strani naših. (Ugovor in hrup pri Čehih. Posl. Soukup: Kolikokrat ste kršili postav!).

Baron Hussarek nadaljuje in pravi, da stoji Nemčija in Ogrska previsoko, da bi jih mogle take žalive boleti. (Zopet hrup pri Čehih. Soukup: Vladali ste s § 14. Čemu ne govorite o tem Beljarom?).

Poslanec Lisy: Molčite! (Pritrdjevanje in ploskanje pri nemških nacionalcih. Hussarek je komaj mogoče slišati.)

Hussarek: Kot šef vlade moram zavračati take izjave z ogorčenjem. (Hrup, ploskanje. Mnogi nemški nacionalci mu čestitajo.)

Dr. Mataja povzame besedo in pravi, da izvajanja Stankova delajo konservativnemu politiku težave, govoriti o avstrijskem problemu. Ni res, da bi razkosanje osrednjih držav pomenilo mir med narodi.

Poslanec Glombinski predlaga, da se naj skliče mednarodni mirovni kongres, ki bi rešil poljsko vprašanje.

Nato je konec seje.

Prihodnja seja jutri ob 11. dopoldne.

Dunaj, 2. oktobra. Nemški poslanci so jako nevoljni, ker takrat, ko je govoril Stanek, ni bilo nobenega zastopnika vlade v parlamentu, da bi bil zavrnil Stankove napade na Nemčijo. Poslanci Teufel, Hummer in Pantz so takoj telefonirali Hussareku in ga opozarjali, naj odgovori na ta napade. Potem so v „Nationalverbandu“ predlagali, da se takoj konstituirajo „Nationalversammlung“ (narodna skupščina?). To misel so pa opustili.

Gospodsk zbornica.

Dunaj, 2. oktobra. Gospodska zbornica se sestane bržkone v torek. Predsednik knez Windischgrätz pride jutri sem. Ni pa izključeno, da se sestane zbornica kasneje, če ne bo končana debata v poslanski zbornici.

Posvetovanja pri Burianu.

Dunaj, 2. oktobra. Ministrski predsednik Wekerle je prišel sem in dolgo konferiral z Burianom. Pozneje sta prišla k Burianu tudi Hussarek in Spitzmüller. Šlo se je za „bosensko“ vprašanje.

Hrvatje pri cesarju.

Budimpešta, 2. oktobra. O avdijski saborskega podpredsednika dr. Lukiniča, grofa Kulmerja in pl. Hreljanoviča poročajo, da je te politike najprej Wekerle pozval v Budimpešto, kjer se je razgovarjal z njimi zaradi novega bana. Hrvatje so rekli, da uživa sedanji ban popolno zaupanje saborske večine in da oni ne bi radi videli, če bi moral iti. Wekerle pa jim je dal na pomen, da je Mihalovičeva vlada mnogo kriva, da se je položaj poostil in da je prememba potrebna. Nato so zahtevali Hrvatje avdijsko, katere jim Wekerle ni zabil. Banski kandidat je še vedno Unkelhäuser.

Hussarekov govor.

V Nemčiji odmeva klic po močnih možeh. Resnost položaja, katero so povzročili dogodki na zapadu in bolgarski fronti, zahteva na vodilnih in odločilnih mestih moze, ki uživajo polno zaupanje celokupnega naroda, brez razlike stranke. Samo taki moze, ki uživajo neomajano zaupanje, morejo odločno in trdno nastopati, ker vedo in čutijo sami, da stoji ves narod za njimi, narod pa vidi in čuti, da zastopajo njegovi politični voditelji res interes celokupnega naroda, ne pa samo interesov posameznih strank ali socialnih plastij. A tudi politiki tujih držav in tuji narodi kmalu spoznajo, v čigavem imenu govori ta ali oni državnik, in besede državnika, ki je vzrastel iz ljudske volje, vpliva vse drugače kakor beseda diplomata po poklicu.

Do tega spoznanja so prišli v Nemčiji. Pri nas pa še ne. Hussarekov govor je vse, samo ne izraz skupne volje celokupne mase tostranske državne polovice. Njegov govor ni drugega kakor medel izraz neodločnosti in negotovosti. Mnogo govori o „okvirjih“, a govora njegovega in njegove politike ne bo dajal nihče v okvir.

Nejasnost se kaže v njegovem presojanju vnanejega položaja. Da so dogodki v Bolgariji danes os, okoli katere se suče vsaj velik del naše politike, če ne vse, to je res. Kako pa presoja Hussarek ta položaj. On pravi, da je položaj resen.

To vemo vsi, do tega spoznanja se je prikopala celo „Tagespost“. Takoj na to pa slika položaj v tako jasnih barvah, kakor da sije na političnem obnebu najlepše sonce! Kaj je to? Če bi bil Hussarek državnik, do katerega imajo vsi sloji in vse stranke pravo in resnično zaupanje, bi povedal na kratko, kakšen je položaj v resnici, pa naj bi bil še tako slab. Hindenburg oziroma Ludendorff je odkrito priznal, da na zapadu ne gre vse tako, kakor bi moralo iti. Ali je Nemčija zaradi tega politično mrtva? Nasprotno: ravno odkrito priznanje obstoječe nevarnosti iz ust mož, katerim nemški narod popolnoma zaupa, je dvignilo odporno moč nemškega naroda na prej nepoznano višino. Kako je slikal položaj Angležem Lloyd George? Vedno v mnogo bolj temnih barvah, kakor je bilo treba, samo da

vzdigne Angležem vso njihovo energijo! Zato si protislovja, katere opazamo v Hussarekovi izjavi, ne moremo tolmačiti drugače kot izraz negotove neodločnosti, ki izvira odtod, da ne uživa splošnega zaupanja.

Ravno tako nejasno kakor v vnajepolitičnih vprašanjih je Hussarekovo stališče v notranje-političnih. Njegova politika je politika tolažbe in obetanja. Nikomur pa ne pove, kaj bo dobil. O jugoslovanskem vprašanju pravi samo, kaj Avstrija ne bo naredila, ne pove pa, kaj bo naredila, oziroma kaj hoče narediti.

Pripozna, da spadajo Bosna, Hrvaška in Dalmacija skupaj — ne pove pa, kako jih namerava združiti: ali kot samostojno državo združeno z monarhijo, ali pod Ogrsko ali pod Avstrijo. On pravi samo, da se Avstrija združenju teh dežel ne bo ustavljala. To je pa za današnje čase, ko gre vse le za jasnostjo in določenostjo, mnogo premalo in gotovo ne bo noben Jugoslovčan s Hussarekovim govorom posebno zadovoljen. Večno obotavljanje in strah pred odločnimi koraki slabo vpliva na živce, ki so od večnega pričakovanja in od neizpolnjenih nad že itak dovolj ubiti.

Državnik, ki ve, kaj hoče, in ki ima trdno voljo, da to tudi pove vsemu svetu in izvrši, — tak državnik Hussarek ni. Zato on tudi ni državnik, ampak samo min. predsednik, uradnik.

Nejasna in meglena je tudi njegova slika o avtonomiji narodov. O tem, ali je še časa primerno govoriti o avtonomiji ali ne, o tem danes ne izgubljam besedo. Recimo, da je še. Potem bi bil pa moral natančno precizirati svoje mnenje o tem, kako daleč naj po njegovem mnenju sega avtonomija narodov in kako daleč skupna državna oblast. To je najvažnejša točka problema o avtonomiji. Avtonomija je zelo raztegljiv pojem, katerega je treba jasno očitati in orisati, predno govorimo o njem, če ne, nastane iz nejasne uporabe nejasnega pojma prevelika zmešnjava. Hussarekova nejasnost tudi v tem pogledu izvira iz njegove politične oslabilosti. Oslabeli moze pa ne spadajo v železno dobo.

„Tagespostin“ dopisnik imenuje Hussarekov govor „pogreb četrtega razreda“. Ali tudi Nemci v Avstriji že čutijo, da nam je treba močnega moža in močne politike, ki izvira ne samo iz vse-nemške, ampak iz avstrijske volje?

Bolgarija.

Antantini pogoji za premirje. „Telegraphencompagnie“ poroča iz Londona, da je Grška v imenu antante stavila Bolgariji sledeče pogoje: 1. Odpust in demobilizacija armade, 2. Predaja železnice antanti, 3. Oprostitev zasedenega ozemlja, 4. Udeležitev pri vojski na strani antante, 5. Prostost vseh potov in cest, ki vodijo v Turčijo, Srbijo in Rumunijo.

Radev — zastopnik kralja Ferdinanda. Bivši bolgarski notranji minister Radev se udeležuje solunskih pogajanj kot zastopnik kralja Ferdinanda. Čuje se, da je Radev tisti, ki je zadnji mesec v Švici imel tajna posvetovanja z zastopniki antante. Teh posvetovanj se je udeleževal tudi bivši bolgarski ministrski predsednik Gešov.

Turčija sledi zgledu Bolgarije. Reuter širi poročilo, da so se v Carigradu že pričeli razgovori s smotrom, da slede zgledu Bolgarije.

Nevarnost za Carigrad. Glasom zanesljivih poročil se nahaja bolgarska armada v štadiju nevarnega razkroja. Macedonija je že danes v rokah sovražnika, ki ima že prosto pot na Carigrad. Koliko čit imajo Turki za obrambo Carigrada, ni znano. Vzrok bolgarske katastrofe je ta, da so bile nemške čete, ki so tvorile hrbišče bolgarske armade, odpočlicane na drugo bojišče.

Kralj Peter v Solunu. „Secolo“ poroča iz Krfa: Srbski kralj Peter, prestolonaslednik in vojni minister so odpotovali v Solun.

Vojaške operacije ustavljene. Poročilo bolgarskega generalnega štaba o operacijah dne 30. septembra javlja: Glasom določil sklenjenega premirja so vojaške operacije ustavljene.

Venizelos v Sofiji. „Corriere della Sera“ poroča iz Aten, da se je ministrski predsednik Venizelos napotil v Sofijo k mirovnim pogajanjem.

Nemčija se ne bo ozirala na Bolgarijo.

Berolin, 1. oktobra. K poročilu, da se je podpisalo bolgarsko premirje, piše „Lokalanzeiger“: Samoumevno je, da Bolgarija, ko neha biti naš zaveznik, ne more računati na nikakovo obzirnost od naše strani. Na drugi strani bomo morali računati z možnostjo, da naše na bolgarskih tleh stoječe čete v teku časa potegnemo iz dežele.

Strah pred nemirli.

Sofija, 1. oktobra. Dalo se je povelje, na celi fronti ustaviti vojaške operacije. V tem trenutku sta se pozvala bolgarski narod in armada,

ko so se ustavile sovražnosti, da vzdržita mir in red, da more vlada dovršiti delo miru. Le kratek čas nas loči od dneva končnega miru, treba je, da nas vodi čuvstvo vroče ljubezni do Bolgarije.

Mackensen.

Pariz, 1. oktobra. „Petit Journal“ piše: Med tem, ko se Bolgari umikajo in aliirane čete napredujejo, pripravljajo Avstrijci in Nemci protigibanje in zbirajo velike bojne sile. Govori se, da se bo Mackensen zopet pojavil na bojišču. Pri premikajoči se vojni, ki jo vojujejo slabe bojne sile na širokem ozemlju, je treba računati z vsemi možnostmi. Ničesar ne bi bilo bolj nevarnega, kakor misliti, da pridemo do Donave na vojaškem izprehodu.

Pašić o bolgarski armadi.

Lugano, 1. oktobra. Pašić se je izjavil zastopniku lista „Petit Journal“, da bolgarska armada še ni popolnoma premagana in da je bolgarska meja komaj prekoračena.

Rešitev Bolgarije.

Budimpešta, 1. okt. Švicarska brzjavna agentura poroča iz Sofije: Uradnega rezultata bolgarskih mirovniških pogajanj ni pred tremi dnevi pričakovati. Politični krogi pravijo, da Bolgarija nikakor ni izgubljena za centralne države. Krepek nastop centralnih držav more še vedno rešiti Bolgarijo.

Rotterdam, 1. oktobra. Po londonskih poročilih položaj v Bolgariji še vedno ni jasn. Akoravno ne bi antanta prošnje Malinove vlade popolnoma zavrnila, se sodi, da bodo pogoji za Bolgarijo skrajno hudi, ker je antanta vsled obširnih zagotovil Srbiji in Grški vezana. Vsaj toliko časa, dokler traja vojna.

Sofija, 1. oktobra. Bolgarski mirovni odposlanci so se vrnili v Sofijo.

Sofija, 1. oktobra. Bolgarska brzjavna agentura poroča: Včerajšnja seja sobranja in soglasni sprejem Malinovega predloga, naj se zasedanje začne odločno, se tolmači v časopisju in političnih krogih kot znamenje, da se ljudsko zastopstvo složno zbira okrog vlade, ki bo našla vso potrebno podporo, da dobro konča mirovno delo.

Sofija, 2. oktobra. Danes dopoldne se je vršilo v sobranju zborovanje, katerega so se udeležili zastopniki vseh strank. Malinov, vojni in finančni minister so bili navzoči. Po zborovanju je sprejel Malinov po enega zastopnika parlamentarnih skupin v avdienci.

Bolgarska se je udala.

Ženeva, 1. oktobra. Pariški listi poudarjajo, da se je Bolgarija brezpogojno udala. Različni listi zahtevajo strogo kazni za kralja.

Ženeva, 1. oktobra. V Parizu priznavajo, da je naslednik Sarailov že zdavnaj stal v dogovorih z bolgarsko vlado in da je on pripravil pot do predaje. V Parizu so že nekaj tednov poprej vedeli, kaj se v Bolgariji pripravlja.

Resen nastop naših čet.

Ženeva, 1. oktobra. Francosko vladno časopisje se bavi z možnostjo resne intervencije nemških in avstroogrskih čet v Bolgariji.

Upanje na monarhijo?

Ženeva, 1. oktobra. „Eclair“ smatra za popolnoma nemogoče, stvari napraviti nestorjene in ljudstvo pridobiti za osrednje države. Isti list omenja, da antanta, vsled bolgarskega koraka opogumljena, izvaja močan pritisk na Turčijo in celo upa na Avstrijo.

Nemški glavni stan je bil poučen o mirovnem koraku.

Budimpešta, 1. oktobra. „Pester Lloyd“ poroča iz Haaga, da je bil nemški glavni stan od bolgarske strani o mirovnem koraku vnaprej poučen. Vsa nasprotna poročila bolgarski krogi energično zanikajo.

Sofija, 1. oktobra. Bolgarska brzjavna agentura javlja, da kaže mirni potek sobranjskega zasedanja, da je sobranje v soglasju z vlado in zato je up na skorajšen mir opravičen.

Budimpešta, 2. oktobra. Bolgarski finančni minister Ljapčev se je vrnil iz Soluna v spremstvu enega francoskega in enega angleškega oficirja.

Dunaj, 2. oktobra. „Fremdenblatt“ piše o Bolgariji: Bolgarska vlada je kapitulirala na tako nizek način, da ne najdemo nobene primere za to. Bolgarija je izstopila iz vrste samostojnih držav. Bila bi velika napaka, če bi se udajali upu, da sobranje mirovniških pogojev ne bo odobrilo. Centralne vlasti računajo s to možnostjo. List primerja nato držanje bolgarske vlade z držanjem Srbov, ki so se nadalje bojevali in se še bojujejo, čeprav je njihova dežela uničena. Bolgarijo je lastna vlada izročila sovražniku na milost in nemilost, čeprav so vodilni možje govorili še pred malo tedni velike besede. Centralne države pa gledajo hladnega srca dogodkom v oči in ne bodo zapustile svoje pozicije v orientu.

Srbi zasedli Skoplje.

Dunaj, 2. oktobra. Srbska armada je 30. septembra vkorakala v Skoplje.

Opasen položaj v Sofiji.

Dunaj, 2. oktobra. Davi so bile v političnih krogih razširjene govorice, da postaja položaj na Bolgarskem od ure do ure opasnejši. Kralj Ferdinand se nahaja v palači, ki je zastražena od nekaterih mu zvestih oddelkov. Druge vesti vedo povedati, da je zavladalo v Sofiji nekako boljševoško razpoloženje in da tudi Malinov ni varen življenja. Množica je opetovano tudi napadla Radoslavove pristaše, češ, da so krivi vojne. Nemške čete v Sofiji se držijo zaenkrat rezervirano. Generalisimus Zekov, ki se mudi bolen na Dunaju, je poslal kralju brzjavko, v kateri ga roti, da naj ostane zvest Nemčiji in Avstriji. O prodiranju antantnih čet ni nobenega poročila. Zatrjuje se, da se vrši pregrupacija antantne armade, vsled česar se je njeno prodiranje zakasnelo. Na Bolgarsko prihajajo neprestano nemški in avstrijski transporti.

Bolgarija izroči Šofijo antanti.

Curli, 2. oktobra. „Journal“ poroča, da je bil eden glavnih pogojev antante Bolgarski, da izroči Bolgarska antanti svoje glavno mesto Sofijo.

Francozje zasedejo vse do Odrina.

Dunaj, 2. oktobra. Iz Ženeve poročajo: Francoske čete zasedejo vse ozemlje do Odrina, da si zagotovijo vpliv tudi na Turčijo. Bolgarski finančni minister Ljapčev se je odpeljal z angleškimi in francoskimi častniki v Sofijo.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 2. oktobra. (K. u.) Uradno.

Na italijanski fronti zmerno delovanje artillerije in patrulj.

Šef generalnega štaba.

Italijansko uradno poročilo.

30. septembra.

V Judikarijah so napadli ponoči dne 27. septembra številni oddelki po luti pripravi na široki fronti naše izpostavljene postojanke pri Menoni v dolini Daone, prekoračili Chieso in otvorili intenziven ogenj iz pušk in strojnic. Udeležili smo poskus in prisilili sovražnika, da je šel čez reko nazaj. Na ostali fronti topniški dvoboj, ki je bil vzdolž Piave precej hud, in obojestransko delovanje izvidnih oddelkov. Pri Cimi Cady (Tonale) smo ujeli sovražno patruljo. Dvoje sovražnih letal je bilo sestreljenih v bojih v zraku.

Nemško vojno poročilo.

Na umiku! — Bitka za Cambrai.

Večerno poročilo.

Berolin, 1. oktobra. (K. u.) Uradno.

Zavrnilo smo silne napade sovražnika na Flandrskem na obeh straneh Cambraija in v Champagni.

Berolin, 2. oktobra. (K. u.) Uradno.

Na Flandrskem, na obeh straneh Cambraija in v Champagni smo zavrnilo silne napade sovražnika. Na mirnih odsekih fronte pri St. Quentinu, severozahodno Reimsa in zahodno Argonov smo vzeli dele naprej molečih črt nazaj v zadaj ležeče postojanke.

Vojna skupina kraljeviča Ruprechta.

Severno Stadena smo ugrabili pri zavrnitvi sovražnih napadov okrog 100 ujetnikov.

Na obeh straneh od Yperna na Rousselaere in Menin držičih cest je sovražnik večkrat zamen napadal. Ustali se je v Ledeghemu. V protisunku smo zopet vzeli vzhodni del kraja. Severno Menina se je prav posebno odlikoval rezervni grenadirski polk št. 100 pod vodstvom nadporočnika von Aigdi. Tudi pešpolk št. 132 pod vodstvom majorja Pause se je tu v zadnjih bojih posebno izkazal.

Sovražni delni napadi južno La Bassee so bili zavrnjeni.

Peti dan bitke za Cambrai se je zopet končal s popolnim neuspehom za nasprotnika. Severno Sancourta so odbili šlezijci in kurhesenski polki osemkratne navale sovražnika. Dalje severno je prodrl sovražnik mimogrede preko Abancourta, Bantignya in južno odtod na Blecourt in Cuvillers. Naš protinapad, v katerem se je rez. pešpolk št. 55 zopet posebno odlikoval, je vrgel sovražnika nazaj čez Abancourt in Bantigny in je opustil hrabre viremberške branilce Blecourta iz nasprotnikove obkolitve. Pri in južno Cambraia so omajale sovražni napad polki hrabre 3. mornariške pehotne divizije kakor tudi šlezviški-holštajnski, braniborški in bavorski polki. Rumilly je ostal v sovražnikovih rokah.

Vojna skupina general. polkovnika von Boehna.

Med Le Cabeletom in Oiso je potekala naša fronta v predzadnji noči vzhodno mimo St. Quentin proti Berthenicourt ob Oise. Proti odseku Estrees-Joncourt-Lesdin so se razvili tekoni dneva silni sovražni napadi. Na obeh straneh Sequeharta je sovražnik vdrl. Protinapad vzhodno pruskim in poznanskim bataljonov pod osebnim vodstvom komanderja generala kavalerije V. de Chevallerie ga je zopet vrgel nazaj. St. Quentin, v katerem so stali včeraj le še poizvedovalni oddelki, je zasedel sovražnik.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Spopadi straž med Ailetto in Aisno. Severozahodno Reimsa smo vzeli svoje čete nazaj od Vesle v zadaj ležeče postojanke. Sovražnik je sledil s slabotnimi oddelki in je stal zvečer na črti Ventelay-Villers-Tranqueux.

V Champagni je Francoz zopet obnovil svoje enotne napade. Dopoldne so bili naperjeni proti fronti Ste. Marie a Py—Monthois in tekoni dneva proti našim črtam med Somme Py in Auro. Njegov napad so se izjalovili. Kraljevna vrta mesta so bila večidel zopet očiščena v protisunku. — Poleg pruskim in bavorskim divizij, ki stoje že od začetka bitke v fronti, se je včeraj posebno odlikoval pešpolk št. 406. Postojanka, ki smo jo nanovo zasedli predzadnjo noč na obeh straneh Aisne, poteka od Monthois čez Challengerange in gozd Autry, severno mimo Binerville in preko Argonskega gozda v Apremont. Prednje čete so odvrnile od te fronte večkratne sovražne napade.

Vojna skupina generala von Gallwitz.

V krajevnih napadalnih podjetjih smo vrgli Amerikanca nazaj iz črt, ki so v zvezi z Agons-Wandenedom.

Včeraj smo sestrelili 27 sovražnih letal in 3 priklenjene zrakoplove. Stotnik von Schlei si je priboril v zraku svojo 35. podnarednik May pa svojo 30. zmago.

von Ludendorff.

Večerno poročilo.

Berolin, 2. oktobra. (K. u.) Uradno.

Danes delni boji na Flandrskem in v Champagni. Pred Cambraiem miren dan.

Dnevna politika.

Državni poslanec profesor Jarc za razdelitev cerkvenega premoženja. „Reichspost“ poroča o debati v finančnem odseku med drugim doslovno: Pri glasovanjih o ostalih predlogih se je pojavil na veliko presenečenje predlog, ki ga je stavil katoliški Slovenec dr. Jarc zajedno s češkim liberalnim agrarcem dr. Viškovskim, ki zahteva razdelitev cerkvenega premoženja. — Odgovornost za resničnost te vesti prepuščamo „Reichsposti“.

Avdijsence. V tork zvečer je prišel cesar iz Reichenaau v Baden, kjer je sprejel v avdijsence šefa generalnega štaba von Arz. Potem se je napotil na Dunaj, kjer je na dvoru zaslišal zunanega ministra grofa Buriana in ministrskega predsednika barona Hussareka.

Interpelacija slovenskih poslancev. Na torkovi seji poslanske zbornice je poslanec dr. Korošec vložil interpelacijo o agitaciji orožništva proti majski deklaraciji, poslanec Gostinčar o ustavitvi „Jugoslovana“, poslanec dr. Vrstovšek o slovenskih vpisih v zemljiški knjigi na Spodnjem Štajerskem, poslanec Roškar o zastopavljanju Slovencev v vojnižitnih zavodih v slovenskih pokrajinah.

Nova nemška vlada. V parlamentarnih krogih zatrjujejo, da bodo v novo vlado najbrže vstopili: socialni demokrat poslanec Ebert kot vicekancler in državni tajnik za notranje zadeve, član centra Erzberger kot državni tajnik za zunanje zadeve, socialist Legien kot državni tajnik gospodarskega urada, socialni demokrat Südekum kot državni tajnik zakladnega urada in član centra baron Rechenberg kot kolonialni minister. Podkancler Payer je povabil voditelja neodvisnih socialnih demokratov Haaseja in voditelja Poljakov Korfantyja na konferenco. Obema je predlagal, naj vstopita v novi kabinet. Odločitev še ni padla.

Po domovini.

Prvo obhajilo prestolonaslednika. Prestolonaslednik Oton je bil včeraj pri prvem svetem obhajilu.

Beračija še naprej. „Neues Wiener Journal“ je priobčil iz strokovnjaških krogov poročilo, da ne zadostuje letošnja letina do prvega meseca prihodnjega leta. Brez tuje pomoči ne more vzdržati Avstrija niti s kruhom niti z moko. Ker je pa letina na Ogrskem zadovoljiva, moremo računati z ogrsko pomočjo. Iz Nemčije ali iz zasedenih ruskih oziroma romunskih krajev ne moremo pričakovati ničesar, ker porabi armada sama vso letino. Poročila in statistike vlade so bile doslej vedno lažjave, in tako lahko pričakujemo, da bodo izčrpale naše zaloge še pred Božičem.

Nečuvane šikane na ljubljanski pošti. Predvčeršnjim nekateri naši naročniki v Ljubljani niso dobili lista, včeraj jutraj so pa dobili predvčeršnjo in včerajšnjo številko skupaj. Na pritožbo se je reklo naročnikom: „Odslej bomo dostavljali po dve številki skupaj“. Skoro nismo mogli tega verjeti, ker graške liste dobi občinstvo vsak dan po pošti. Na poštne ravateljstvo smo poizvedeli, da ravnateljstvo za kako tako odredbo ne ve in da je to nekdo samovoljno odredil. Proti taki zlobni samolastnosti bomo seve storili primerne korake, da bo šlo dotičnikom v glavo, da bi tak nečuten nared morda res prenesle pošte v Veliki Srbiji, avstrijske pošte pa morajo redno poslovati. Prosimo naročnike naj nam takoj naznani, ako bi redno ne dobili kake številke.

75.000 oproščencev bo vpoklicanih? V torkovi seji posl. zbornice so interpellirali nemški poslanci domobranskega ministra glede vesti, da bodo preklicana vojaška oproščanja v večjem obsegu, menda do 75.000. Interpelacija se sklicuje na skrajno težaven položaj, ki bi nastal vsled te odredbe v gospodarstvu v zaledju. Vpraša, če je vojaška oblast to res ukrenila? Interpelacija zahteva, da se odredba v tem slučaju prekliche.

Uradna odredba glede cesarske pesmi. Naučno ministrstvo je zvedelo, da se napravljajo pri petju avstrijske cesarske pesmi pevске in druge napake, na kar se opozarjajo vojaški, vzgojevalni in izobraževalni zavodi. Ministrstvo je predpisalo enotno melodijo cesarske pesmi za šole, posebno pravilno dihanje med pevanjem in korektno izgovarjavo. Isti odlok so dobile tudi — gluhozemnice.

Vojna odlikovanja. Nadporočnik Hugo Černe 87. pp. je odlikovan z redom železne krone tretjega razreda z vojno dekoracijo in meči. S srebrno hrabrostno svetinjo prvega razreda za oficirje je odlikovan rezervni poročnik Martin Mežnar 87. pp. Z vojaškim zaslužnim križem tretjega razreda z vojno dekoracijo in meči sta odlikovana rezervni poročnik Karel Slekovec in pred sovražnikom padli rezervni poročnik Arkadij Videmšek, oba 87. pp. — Cesarsko pohvalno priznanje s podelitvijo mečev je dobil ponovno rezervni poročnik 17. pp. Fran Stenovec. — Nadporočnik Feliks Kren 17. pp. je dobil za hrabro ponašanje pred sovražnikom vojaški zaslužni križec tretjega razreda z vojno dekoracijo in meči.

Smrt. Umrla je včeraj jutraj za špansko boleznijo gospa Amalija Robida, roj. Sever, soproga g. profesorja Adolfa Robide. Naše iskreno sožalje! — Umrla je v Ljubljani gđc. Amalija Marinsček. — Umrla je nagle smrti na Dobrni bivši najemnik topliške rastavracije Alojzij Wirstbauer. Svoje dni je imel v Opatiji veliko restavracijo. V svoji stroki je bil veščak in je uzorno vodil svoje podjetje. — V Zagrebu je umrla za špansko boleznijo Margit Grgešina-Binica, članica hrvatskega narodnega gledališča. Ležala je samo en dan. — Na Cetinju je umrl črnogorski zgodovinar, bivši gimn. profesor Marko Dragović. — V Lovu je umrl poljski zgodovinar in pisatelj Ljudevit Kubala, ki je pred mesecem praznoval 80letnico rojstva. — V Mürrzuschlagu je umrl tu

kadetni aspirant Albin Bartolj 17. pp., doma iz Ribnice. Nedavno je prišel iz ruskega ujetništva zdrav in je moral sedaj, ko je mislil, da je varen, pustiti svoje mlado življenje.

† Kazimir Jelušič. Dne 26. m. m. je preminul v Kastvu dolgoletni načelnik velike občne kastavske cesarski svetnik gospod Kazimir Jelušič. S tem možem žive narodne odločnosti, ki ni poznala obzirov ali strahu nikdar in pred nikomer; s tem možem plemenitih čustev v vsakem pogledu, je izgubila Istra enega svojih najodličnejših mož. S Kazimirjem Jelušičem pade v grob izkušen in jeklen rodoljub, kristalno čist značal in najljubeznivejša osebnost. Dočakal je starost 63 let.

Osepnice v Mariboru. V Mariboru je obol el za osepnicami neki vojak.

Iz protestantovske fare. V nedeljo je bil slovesno instaliran na protestantovsko faro v Ljubljani novi pastor dr. Ervin Schneider.

Ljubljanska trgovka kupila graščino na Štajerskem? Ljubljanska trgovka gospa Amalija Zorčič je kupila graščino „Steinbrunn“ v Plitviškem vrhu blizu Radgone. V Ljubljani je kupila dve hiši.

Iz gledališke pisarne V četrtek, dne 3. t. m. se ponovi zvečer „Morala gospe Dulske“ za abonment C. — V petek ostane gledališče zaprto, ker se vrši skušnjava za gledališko igro slavne češkega pisatelja Jiraseka „Laterna“.

Vabilo. V četrtek, dne 3. oktobra 1918 se vrši ob pol 4. popoldne v knjižnici c. kr. deželne vlade, Bleiweisova cesta št. 10, 2. nadstropje, seja delavnega odbora Kranjskega deželnega društva c. kr. avstr. zaklada za vojaške vdove in sirote ter za varstvo otrok in oskrbo mladine s sledečim dnevnim redom: 1. Priprave za „nabirali teden“ v mesecu oktobru; 2. Ustanovitev okrajnih društev; 3. Spremenitev društ. pravil § 9, 1. 6, tičoč se članarine; 4. Prošnje za podpore; 5. Razno.

V mestni zastavljalnici ljubljanski se bo vršila 10. t. m. od treh do šestih popoldne dražba v februarju 1918 zastavljanih predmetov.

Promet s hišami. Trgovca Tomaz in Štefan Mencinger sta kupila odvetnika dr. Papeža hišo št. 43 na Sv. Petra cesti v Ljubljani, bivšo pivnico za 229.000 kron.

Narodno gospodarstvo.

Premovanje konj letošnjo jesen v Lescah in v St. Jerneju. C. kr. kmetijska družba je ukrenila z vso silo pričeti delovati v svrhu pospešitve kranjske konjereje, ki je vsled vojne tako silno propadla. Med drugimi koraki v to svrhu priredi še to jesen dvoje premovanj konj in sicer z namenom na novo vzbuditi pri kmetovalcih zanimanje za to važno panogo živinoreje in dobiti pregled čez ostanke plemenskih konj. Eno premovanje se vrši v ponedeljek, dne 21. oktobra v Lescah na Gorenjskem za vse konjerejske pokrajine na Kranjskem, ki se pečajo z rejo težkih (pingavskih) konj in drugo pa v četrtek, dne 24. oktobra v St. Jerneju na Dolenjskem za vse pokrajine na Kranjskem, ki se pečajo z rejo lahkih (zlajtih) konjskih pasem. Za vsako teh dveh premovanj, ki se pričeta dopoldne ob 9., je določeno 50 daril in sicer za kobile z žrebeti, za mlade zaskočene kobile in za žrebeta (žrebčke in žrebce). Posamezna darila bodo znašala od 60 do 200 kron. Podrobnosti gori omenjenih dveh premovanj bodo objavljene po posebnih lepkih v vseh občinah.

Prodaja gore. Mesto Kufstein hoče prodati goro Thierberg in porabi izkupiček za plačilo dolgov. Mesto je 154 hektarov obsegajočo goro kupilo leta 1911 za 450.000 K ter je dosedaj investiralo 650.000 K. Meščanski odbor je sklenil prodajo javno razpisati. Gora se ceni na poldrugi milijon kron. Leta 1809. je bila gora na prodaj za 4000 goldinarjev, 40 let pozneje pa za 40.000 goldinarjev.

Amerikanska petrolejska ladja se potopila. „Massboode“ javlja iz New-Yorka: Po poročilu mornariškega urada v Washingtonu se je potopila po boju amerikanska petrolejska ladja Frederic H. Elish dne 3. t. m. pol ure vzhodno od Sandy Hook. Sandy Hook je morski jezik ob vhodu v njujorški zaliv.

Tovarna za čokolado Van Houtens je popolnoma ustavila svoj obrat, ker noče Anglija izročiti firmi namenjenih kakaovih pošiljatev, ki so se nahajale na zaplenjenih ladjah.

Iz blažene dežele Ogrske. Po odredbi ogrske vlade bodo vsi oni, ki pošiljajo živila po pošti z Ogrske preko meje, kaznovani z ječo do enega leta. Pošta bo kontrolirala oddane zavojce. Uslužbenec, ki bi pogodil zavoj z živili, dobi polovico zaplenjenih živil, — če ne bodo brez sledu izginjali kar celi paketi. Pa pravijo, da smo z Ogrsko nekoliko v — sorodstvu!

Drobiž.

Princ Maks Badenski — nemški kancler?

Berolin, 1. oktobra. V ospredju kandidatov za kanclerstvo stoji princ Maks badenski. Veliki vojvoda badenski je kandidaturom odobril.

Nemški tiskovni urad.

Berolin, 2. oktobra. Tu nameravajo ustnoviti državni tiskovni urad. Načeloval bi parlamentarec kot državni tajnik.

Praške šole zaprte.

Praga, 2. oktobra. Zaradi pomanjkanja premoga bodo praške šole zaprte od začetka do sredi decembra. (Potem se itak začno božične počitnice. Op. ured.)

Grozna nesreča na železnici.

Stockholm, 2. oktobra. Pri Noordköpnigu na progi Malmö—Stockholm se je včeraj pripetila grozna nesreča. Vlak je zdrknil s tira in se je zvalil po strmini. Nastal je ogenj, ki je upepelil eden vagon poln šolarjev.

Razširjajte „Novice“.